

Plán rozvoje sociálních služeb

v Olomouckém kraji
pro rok **2008**

www.kr-olomoucky.cz

Olomoucký kraj

Obsah	2
Úvodní slovo	3
1. Plánování sociálních služeb v Olomouckém kraji	4
1.1 Základní legislativní normy týkající se plánování sociálních služeb	4
1.2 Východiska a principy plánování	4
1.3 Strategické rozvojové dokumenty Olomouckého kraje	5
1.4 Hlavní cíle plánování sociálních služeb na úrovni Olomouckého kraje pro rok 2008	6
1.5 Základní sociodemografické údaje o území Olomouckého kraje	6
1.6 Plánování sociálních služeb v obcích a městech Olomouckého kraje prostřednictvím metody komunitního plánování	7
1.7 Zpracování střednědobého plánu v Olomouckém kraji	10
2. Přehled o poskytovaných sociálních službách v Olomouckém kraji	11
3. Potřeby poskytování sociálních služeb v kraji	14
3.1 Potřeby poskytování sociálních služeb vyplývající z analýz potřeb uživatelů sociálních služeb	14
3.2 Potřeby poskytování sociálních služeb v kraji vyplývající z cílů a opatření zpracovaných komunitních plánů	15
3.3 Systémové priority úzce související se sociálními službami	19
3.4 Návazné služby v rámci poskytování sociálních služeb uvedené v komunitních plánech sociálních služeb	19
3.5 Závěrečné shrnutí priorit sociálních služeb získaných z komunitních plánů sociálních služeb	21
4. Náměty k chybějícím sociálním službám v lokalitách, kde neprobíhá komunitní plánování sociálních služeb	23
5. Ekonomické analýzy	24
5.1 Finanční zajištění sociálních služeb v Olomouckém kraji v roce 2007 dle skutečnosti k 1. 7. 2007	24
5.2 Předpoklad finančního zajištění sociálních služeb Olomouckém kraji v roce 2008	26
6. Strategie zajišťování sociálních služeb v Olomouckém kraji v roce 2008 ve formě priorit	28
7. Závěr	29
8. Seznam použitých zkratk v Plánu rozvoje sociálních služeb pro rok 2008	30
9. Odkazy na webové stránky jednotlivých komunitních plánů	31

Vážení spoluobčané,

nacházíme se v období velkých změn v sociální oblasti, které přinesly nejen nové informace, ale zejména mnoho nových přístupů při poskytování služeb a současně různá očekávání. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, který nabyl účinnosti dne 1. 1. 2007, uložil krajům povinnost zpracovávat střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve spolupráci s obcemi na území kraje, se zástupci poskytovatelů sociálních služeb a se zástupci osob, kterým jsou tyto sociální služby poskytovány. Smyslem této zákonné povinnosti je zajištění reálné dostupnosti sociálních služeb v krajích na základě skutečných potřeb obyvatel regionu a vytvoření systému kvalitních, efektivních a finančně stabilně zabezpečených sociálních služeb v krajích.

V předloženém Plánu rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji pro rok 2008 zpracoval Odbor sociálních věcí Krajského úřadu Olomouckého kraje na základě požadavku MPSV ČR pro rok 2008 strategii Olomouckého kraje ve formě priorit v sociálních službách a v jejich financování. Je zde nastavena nejen strategie poskytování sociálních služeb a jejich financování, ale také zhodnocení požadavků na sociální služby v jednotlivých lokalitách Olomouckého kraje, které jsou v současné době dostupné ze zpracovaných komunitních plánů.

Důvodem roční platnosti Plánu rozvoje sociálních služeb jsou především změny v sociální oblasti, které ještě nejsou ukončeny. Olomoucký kraj se rozhodl v letošním roce, tak jako jiné kraje, tyto změny monitorovat a zpracovat střednědobý plán pouze na jeden rok. V dalších letech, na základě nastavení procesu poskytování sociálních služeb, zpracuje ve spolupráci s obcemi, poskytovateli i uživateli střednědobý plán rozvoje na delší časové období.

Vážení spoluobčané, předkládaný Plán rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji pro rok 2008 je otevřeným plánem, který bude v roce 2008 naplňován, a to současně s tvorbou Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji pro období let 2009–2010. Věřím, že výstupy i návrhy zde uvedené budou užitečné nejen pro Olomoucký kraj a odbornou veřejnost, ale také pro samotné občany.

S úctou

*MUDr. Jitka Chalánková
náměstkyně hejtmana*

1. Plánování sociálních služeb v Olomouckém kraji

Plán rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji v roce 2008 (dále jen „Plán“) ve své první části obsahuje **základní východiska a principy plánování sociálních služeb**.

1.1 Základní legislativní normy týkající se plánování sociálních služeb

Základním legislativním podkladem pro zpracování Plánu jsou ustanovení § 95 a 101 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálních službách“). Potřebu efektivního poskytování sociálních služeb lze rovněž odvozovat od povinnosti kraje pečovat o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů definované v **ustanovení § 1 odst. 4 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích** (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

Ustanovení § 95 zákona o sociálních službách stanoví v písm. d) kraji povinnost zpracovávat střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve spolupráci s obcemi na území kraje, se zástupci poskytovatelů sociálních služeb a se zástupci osob, kterým jsou poskytovány sociální služby (zákon neurčuje konkrétní formu ani způsob této spolupráce), **v písm. e)** potom povinnost sledovat a vyhodnocovat plnění plánů rozvoje sociálních služeb za účasti zástupců poskytovatelů sociálních služeb a zástupců osob, kterým jsou sociální služby poskytovány. Podle **písm. f)** uvedeného ustanovení poté kraj informuje ministerstvo o plnění plánů rozvoje sociálních služeb.

Podle ustanovení § 101 zákona o sociálních službách předkládá krajský úřad žádost o poskytnutí dotace na příslušné rozpočtové období na MPSV ČR, přičemž žádost obsahuje identifikační údaje o kraji, zpracovaný **střednědobý plán rozvoje sociálních služeb a výši požadavku na dotaci**.

Z výše uvedených ustanovení tak vyplývá nezbytnost vytvoření Plánu jednotlivými kraji. Plán bude transparentním nástrojem pro identifikaci množství finančních prostředků potřebných pro udržení, resp. rozvoj sociálních služeb v kraji, a rovněž bude sloužit jako jeden z podkladů pro zpracování střednědobého národního plánu rozvoje sociálních služeb, který je v souladu s § 96 písm. b) zákona o sociálních službách.

1.2 Východiska a principy plánování

Plánování rozvoje sociálních služeb je procesem aktivního zjišťování potřeb osob ve stanoveném území a hledání způsobu jejich uspokojování s využitím dostupných zdrojů. **Plánováním sociálních služeb mohou být řešeny požadavky a nabídky tam, kde jsou limitované zdroje, ale nejsou limitované požadavky**. Sociální službou je třeba rozumět činnost nebo soubor činností zajišťujících pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení.

Jednou z metod používaných pro vytvoření plánu rozvoje sociálních služeb, a to zejména na místní úrovni, je komunitní plánování. Díky plánování sociálních služeb v obcích, městech či mikroregionech, tedy na nejnižší možné úrovni, lze vytvořit systém služeb v odpovídající kvalitě a v souladu s místními specifiky podle existujících (a předpokládaných) potřeb obyvatel daného území v nepříznivé sociální situaci.

Krajské „komunitní plány“, resp. krajské střednědobé plány rozvoje sociálních služeb, vycházejí z jednotlivých obecních komunitních plánů.

Zjištěné potřeby na úrovních obcí se tak promítají i na krajskou úroveň a dostupnost služeb lze zabezpečovat z obecní i z krajské úrovně. Nutno však konstatovat, že všechny procesy a postupy komunitního plánování nejsou v obcích shodně nastaveny a není tak vždy možné využít všech výstupů.

Důležitou skutečností, která má vliv na zpracování střednědobých krajských plánů, je **absence metodiky pro tvorbu střednědobých krajských plánů**. Z tohoto faktu vyplývají i další skutečnosti, např. časový horizont, na který jsou krajské plány zpracovávány, je stanoven různě (zejména jeden rok, dva roky, tři roky). Z dostupných informací většina krajů zpracovává plány v součinnosti pracovníků krajských úřadů se specializovaným externím subjektem.

1.3 Strategické rozvojové dokumenty Olomouckého kraje

Již od vzniku krajů se orgány kraje problematikou sociálních služeb v nejrůznějších materiálech zabývaly. K těmto materiálům patří:

Základní východiska a cíle koncepce sociálních služeb Olomouckého kraje (2001)

Strategický protidrogový plán Olomouckého kraje na období 2002–2004 (2001)

Sociálně demografická analýza Olomouckého kraje (2002)

Záměr financování sociálních služeb v Olomouckém kraji (2002)

Strategie rozvoje sociálních služeb 2003–2007 (2003) – *Olomoucký kraj již v dubnu 2003 deklaroval nezbytnost komunitního plánování sociálních služeb. Materiál definoval na období 2003–2007 jak poslání Olomouckého kraje v oblasti sociálních služeb, tak i vize sociálních služeb v Olomouckém kraji v roce 2007. Jako metoda pro naplnění strategie bylo zvoleno právě komunitní plánování sociálních služeb.*

Bezpečnostní analýza Olomouckého kraje s návrhem programu prevence kriminality Olomouckého kraje (2003)

Východiska strategie integrace romských komunit (2004)

Krajský plán vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením (2004)

Analýza informativní a situační prevence složek policie s územní působností v Olomouckém kraji (2005)

Strategický protidrogový plán Olomouckého kraje na období 2005–2010 (2005)

Strategie prevence kriminality Olomouckého kraje na období 2006–2010 (2005)

Strategie integrace romských komunit na období 2006–2010 (2006)

Akční plán protidrogové politiky Olomouckého kraje na období 2006–2007 (2006)

Program rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje (2006) – *Program stanovuje komunitní plánování jako hlavní nástroj k zajištění optimalizace sítě sociálních služeb s ohledem na specifické demografické charakteristiky jednotlivých obcí a regionů a potřeby uživatelů, zadavatelů i poskytovatelů sociálních služeb.*

Plán je v souladu s následujícími národními strategickými dokumenty, které se týkají oblasti sociálních služeb:

Bílá kniha v sociálních službách (MPSV ČR 2003)

Národní akční plán sociálního začleňování 2004–2006 (schválen usnesením vlády ČR č. 730 ze dne 21. 7. 2004)

Národní zpráva o strategiích sociální ochrany a sociálního začleňování na léta 2006–2008 (MPSV ČR 2006)

Národní plán podpory a integrace občanů se zdravotním postižením na období 2006–2009 (schválen usnesením vlády ČR č. 1004 ze dne 17. 8. 2005)

Národní program přípravy na stárnutí na období let 2003–2007 (schválen usnesením vlády ČR č. 485 ze dne 15. 5. 2002)

Národní koncepce rodinné politiky (schválena usnesením vlády ČR č. 1305 ze dne 12. 10. 2005)

Akční plán na podporu rodin s dětmi pro období 2006–2009 (MPSV ČR 2006)

Koncepce péče o ohrožené děti a děti žijící mimo vlastní rodinu (schválena usnesením vlády ČR č. 1180 ze dne 18. 10. 2006)

Koncepce romské integrace 2005 (schválena usnesením vlády ČR č. 532 ze dne 4. 5. 2005)

Koncepce podpory transformace pobytových sociálních služeb v jiné typy sociálních služeb poskytovaných v přirozené komunitě uživatele a podporující sociální začlenění uživatele do společnosti (schválena usnesením vlády ČR č. 127 ze dne 21. 2. 2007)

1.4 Hlavní cíle plánování sociálních služeb na úrovni Olomouckého kraje pro rok 2008

Z dosavadních kroků realizovaných v oblasti plánování sociálních služeb v Olomouckém kraji je zřejmé, že hlavními cíli pro rok 2008 jsou:

- vytvoření funkčního systému střednědobého plánování rozvoje sociálních služeb na další období
- zajištění poskytování registrovaných sociálních služeb v rámci jejich stávající sítě
- podpora terénních sociálních služeb
- zvyšování kvality poskytovaných sociálních služeb

1.5 Základní sociodemografické údaje o území Olomouckého kraje

Rozlohou 5 266,77 km² k **31. 12. 2006** (tedy 6,68 % rozlohy ČR) zaujímá Olomoucký kraj osmé pořadí mezi 14 kraji v ČR, počtem obyvatel 639 894 se řadí na 6. místo, čemuž odpovídá i hustota zalidnění kraje, která činí 121,5 obyvatel na 1 km² (tím se Olomoucký kraj řadí na 7. místo mezi kraji ČR).

Porovnání základních údajů v Olomouckém kraji je uvedeno v tabulce č. 1

(stav k 31.12. 2006):

ZÁKLADNÍ ÚDAJE	Olomoucký kraj	v tom okresy				
		Jeseník	Olomouc	Prostějov	Přerov	Šumperk
Rozloha v km ²	5 266,77	718,97	1 617,78	769,73	844,75	1 315,54
Počet obyvatel k 31. 12. 2006	639 894	41 827	228 956	109 633	134 668	124 810
Hustota obyvatel na 1 km ²	121,5	58,2	141,5	142,4	159,4	94,9
Počet obcí a měst celkem	398	24	95	97	104	78
Počet částí obcí	767	63	231	158	152	163
Počet obcí se statutem města	30	5	6	5	6	8

Pramen: Český statistický úřad

Přirozený přírůstek a projekce obyvatelstva do roku 2050 v Olomouckém kraji je uveden v tabulce č. 2

rok	Skutečný stav			Projekce bez migrace					
	2002	2003	2004	2004	2005	2010	2020	2030	2050
počet obyvatel	636 750	636 313	635 126	634 326	633 271	627 554	609 973	580 417	503 117
z toho ve věku									
0–14 let	100 789	98 193	95 787	95 551	93 065	85 777	83 377	72 155	60 757
15–64 let	448 568	450 127	450 326	450 454	450 734	444 187	400 214	370 707	274 176
65 a více let	87 393	87 993	89 013	88 321	89 472	97 590	126 382	137 555	168 184
živě narození	5 667	5 830	5 913	5 834	5 907	5 783	5 096	4 369	3 751
zemřelí	6 680	6 614	6 357	6 973	6 962	7 048	7 335	7 795	7 844
přirozený přírůstek	-1 013	-784	-444	-1 139	-1 055	-1 265	-2 239	-3 426	-4 093
porodnost (‰)	8,9	9,2	9,3	9,2	9,3	9,2	8,3	7,5	7,4
úmrtnost (‰)	10,5	10,4	10	11	11	11,2	12	13,4	15,5
naděje dožití při narození	(2001–2002)	(2002–2003)	(2003–2004)						
muži	71,64	72,07	72,62	71,7	71,9	72,6	74,2	75,7	78,7
ženy	78,63	78,78	79,13	78,7	78,9	79,5	80,8	82,2	84,8

Pramen: Český statistický úřad

Komentář k tabulce:

Stejně jako v celé České republice i v Olomouckém kraji se projevuje tendence zvyšování počtu obyvatel starších 65 let, čímž dochází ke zvyšování průměrného věku obyvatel.

Ve všech okresech, s výjimkou Olomouce, došlo v 1. čtvrtletí 2006 k meziročnímu nárůstu živě narozených dětí. Nejvýraznější nárůst zaznamenal okres Jeseník, kde rodičky přivedly na svět 106 dětí, což je vzhledem ke stejnému období roku 2005 zvýšení o více jak čtvrtinu. Celkem se v Olomouckém kraji živě narodilo 1 510 dětí, z nichž se více jak třetina narodila svobodným matkám či nesezdaným párům. Nejvyšší podíl mimomanželských dětí na celkovém počtu živě narozených zaznamenal hodnotou 40,6 % okres Jeseník. Oblast Jesenicka je oblastí s vysokým počtem osob ohrožených sociálním vyloučením. Zde je třeba rozvíjet služby sociální prevence a, z pohledu demografického vývoje, i služby pro rodiny s dětmi. Některé poznatky z terénu naznačují, že propopulační opatření (zvýšení porodného a rodič. příspěvku) se významněji promítají v rodinách dlouhodobě nezaměstnaných. V některých lokalitách kraje došlo v roce 2006 k přírůstku 354 osob z důvodu stěhování. Téměř polovinu všech přistěhovalých osob tvořili **cizinci** – nejčastěji z Ukrajiny. Jedná se o okresy Olomouc (145 osob), Prostějov (100 osob) a Přerov (289 osob).

Nezaměstnanost ke 31. 12. 2006 v okresech Olomouckého kraje je uvedena v tabulce č. 3

Ukazatel (celkový počet)	okresy				
	Jeseník	Olomouc	Prostějov	Přerov	Šumperk
evidovaní uchazeči o zaměstnání	3 236	9 704	3 783	7 741	6 723
volná pracovní místa	183	1 920	812	963	659
uchazeči připadající na 1 VPM	17,7	5,1	4,7	8	10,2
míra nezaměstnanosti v %	14,7	7,6	6,2	10,6	10,4
meziroční srovnání MN (v p. b.)	-2,2	-1,7	-2,2	-1	-1,6
pořadí podle MN mezi okresy ČR	4.	33.	51.	15.	19.

Pramen: Český statistický úřad

Komentář k tabulce:

Z hlediska trhu práce vykazuje Olomoucký kraj čtvrtou nejvyšší míru nezaměstnanosti – ke 31. 12. 2006 to bylo 9,0 %.

Podle informací z úřadů práce jsou mezi registrovanými uchazeči o zaměstnání silně zastoupeny nejmladší věkové skupiny, i když v posledních letech narůstá podíl uchazečů ve věku nad 50 let.

I když v roce 2007 došlo k pozitivnímu vývoji v oblasti nezaměstnanosti téměř ve všech okresech, zůstává **z pohledu potřeb rozvoje sociálních služeb stejná situace v tzv. sociálně vyloučených lokalitách**, jak byly popsány v Analýze sociálně vyloučených romských lokalit a absorpční kapacity subjektů působících v této oblasti (Gabal Analysis & Consulting, 2006), kde podle odhadů dosahuje nezaměstnanost až 70%. Dlouhodobě nezaměstnaní, stejně jako jedinci marginalizovaní na trhu práce, si postupně vytvářejí alternativní životní strategie, prostřednictvím kterých zajišťují svoji obživu (závislost na dávkách hmotné nouze, zadlužování, práce na černo, jiné neformální ekonomické aktivity). Tyto strategie jsou pak v sociálně vyloučených lokalitách postupně upevňovány a mezigeneračně reprodukovány.

1.6 Plánování sociálních služeb v obcích a městech Olomouckého kraje prostřednictvím metody komunitního plánování

Olomoucký kraj již v oblasti zajišťování dostupnosti sociálních služeb (dostupnosti místní, typové i časové) realizoval několik základních kroků prostřednictvím metody komunitního plánování sociálních služeb.

Od roku 2001 bylo v Olomouckém kraji organizováno pro všechny obce s rozšířenou působností, příp. další zájemce z menších obcí, úvodní vzdělávání ke komunitnímu plánování sociálních služeb (dále jen „KPSS“). Vzdělávání, které bylo ukončeno v roce 2004, realizovala společnost Komunitní plánování, o. p. s.

Od roku 2005 začalo v jednotlivých obcích/městech/regionech vyjednávání o využití metody KPSS. Některé obce začaly realizovat KPSS na základě vlastních zkušeností a dovedností, které získaly ve zmíněném úvodním vzdělávacím programu KPSS. Brzy z jejich strany vzešel požadavek na metodické vedení procesu KPSS, zajištění supervize a konzultace k problémovým fázím KPSS.

Na základě této zpětné vazby inicioval Olomoucký kraj projekt „Podpora komunitního plánování sociálních služeb v Olomouckém kraji“, který realizovala Poradna pro rodinu Olomouckého kraje, příspěvková organizace (od 1. 1. 2007 Poradenské centrum sociálních služeb Olomouckého kraje, příspěvková organizace). Uvedený projekt, jehož partnerem byl Olomoucký kraj, byl financován z finančních prostředků Evropského sociálního fondu. V uvedené příspěvkové organizaci byla k realizaci systémové podpory KPSS v kraji vytvořena samostatná skupina pracovníků, jejichž úkolem je metodická podpora obcím v realizaci KPSS, sjednocení postupů v KPSS na celém území kraje a dále pak přímé vedení některých obcí (v rámci krajského projektu), které za spolupráce uvedené skupiny pracovníků pokračují v realizaci KPSS na svém území. Komunitní plány vznikaly ještě v období před vytvořením jednotné metodiky procesu komunitního plánování sociálních služeb (metodika vznikla v roce 2007 jako jeden z výstupů projektu Poradenského centra sociálních služeb Olomouckého kraje), z uvedeného důvodu jsou komunitní plány různé. Poradenské centrum sociálních služeb Olomouckého kraje je poskytovatel sociálních služeb působící na celém území kraje a využívající svých působišť pro umístění metodiků KPSS. Tito metodici uvedený projekt realizovali a i nadále poskytují metodickou pomoc při zajištění dostupnosti sociálních služeb. V níže uvedené tabulce uvádíme přehled o územním a časovém rozsahu jednotlivých komunitních plánů na území Olomouckého kraje.

Informace o územním a časovém rozsahu jednotlivých komunitních plánů sociálních služeb jsou uvedeny v tabulce č. 4

Komunitní plány a jejich časová působnost	Územní působnost
Komunitní plánování sociálních služeb ve městě Šumperk na období let 2007–2015	Město Šumperk
Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve městě Přerově pro období let 2007–2010	Město Přerov
1. rámcový komunitní plán sociálních služeb v Olomouci na období let 2007–2008	Město Olomouc
Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb města Hranic na období let 2007–2010	ORP – Hranice
Komunitní plán sociálních služeb na Uničovsku na období let 2007–2009	ORP – Uničov
Komunitní plán sociálních služeb na Jesenicku 2007–2010	ORP – Jeseník
Komunitní plán sociálních služeb na Mohelnicku 2007–2009	ORP – Mohelnice
Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb na Lipnicku pro období let 2007–2011	ORP – Lipník nad Bečvou
Komunitní plán sociálních služeb Litovelska na období let 2007–2009	Mikroregion Litovelsko

Poznámka: ORP – území obce s rozšířenou působností

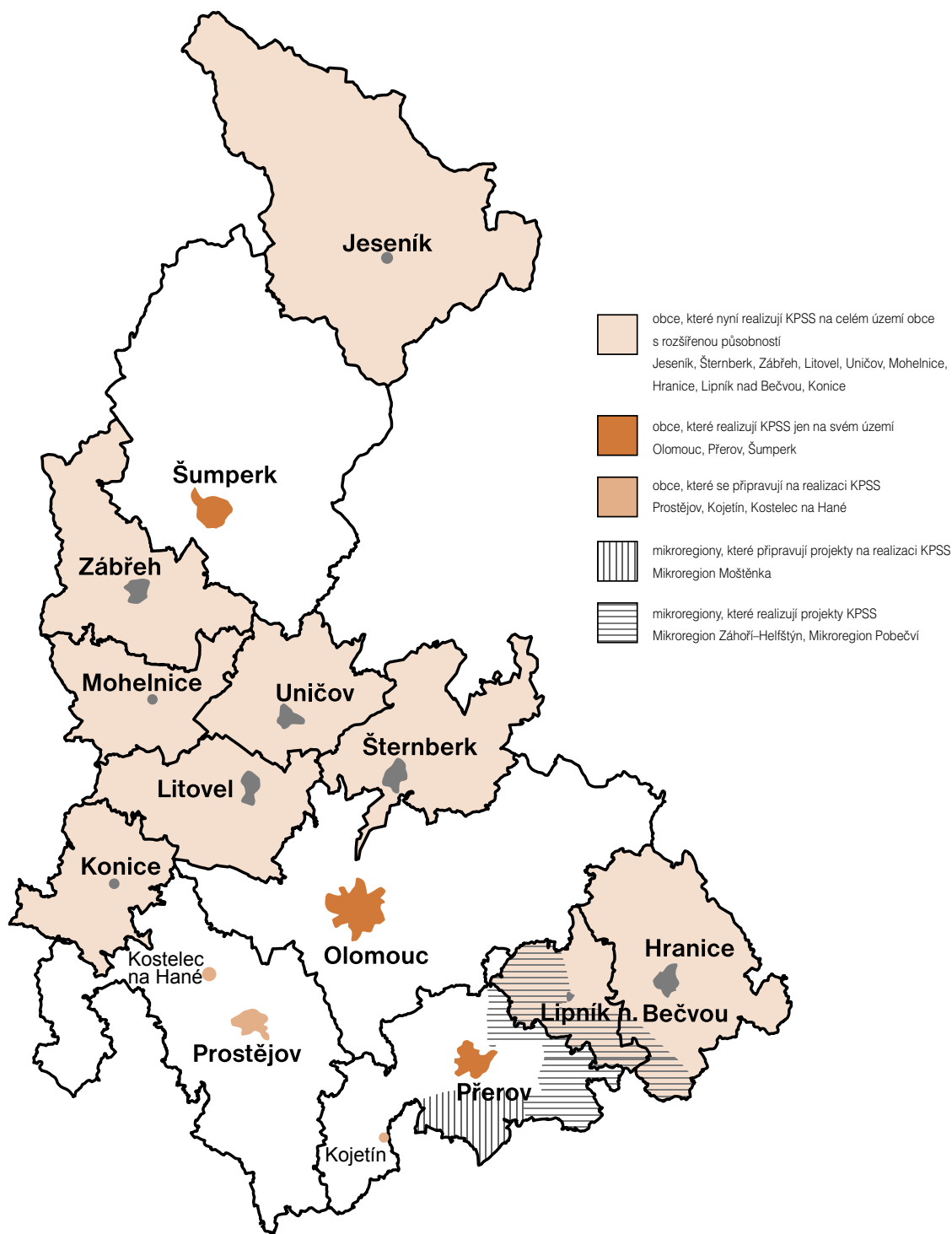
Komentář k tabulce:

Záměrem Olomouckého kraje není zpracovávat komunitní plány za obce, které dosud komunitně neplánují, ale poskytovat metodickou podporu zejména z důvodu sjednocení úrovně dokumentů.

Mapka přehledně graficky zobrazuje výše uvedené údaje o probíhajících procesech komunitního plánování v obcích a městech Olomouckého kraje.

Další město, které začíná plánovat sociální služby prostřednictvím metody komunitního plánování, je Prostějov. Rada města Prostějova vzala na vědomí dne 22. května 2007 návrh postupu při realizaci Komunitního plánování sociálních služeb ve městě Prostějově.

Ustanovení § 94 zákona o sociálních službách stanoví obcím v písm. a) zjišťovat potřeby poskytování sociálních služeb osobám nebo skupinám osob na svém území, **v písm. b)** zajišťovat dostupnost informací o možnostech a způsobech poskytování sociálních služeb na svém území, **v písm. c)** spolupracovat s dalšími obcemi, kraji a s poskytovateli sociálních služeb při zprostředkování pomoci osobám, popřípadě zprostředkování kontaktu mezi poskytovatelem a osobou a podle **písm. d)** uvedeného ustanovení **může zpracovat střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve spolupráci s krajem, poskytovateli sociálních služeb na území obce a za účasti osob, kterým jsou poskytovány sociální služby.**

Obce, které ke KPSS nepřistoupí a nebudou mít zpracovaný materiál o potřebách v oblasti sociálních služeb, se tak vystavují riziku, že potřeby občanů nebude možno dostatečně zajistit, neboť tyto potřeby v oblasti sociálních služeb nebudou známy a nebude možné je promítnout do krajského střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb. **Sociální služby mají být zabezpečovány poskytovatelem sociálních služeb, který je nejbližší osobě, která služby potřebuje.**

1.7 Zpracování střednědobého plánu v Olomouckém kraji

Rada Olomouckého kraje se na svém jednání dne 24. 8. 2006 a následně dne 1. 3. 2007 zabývala návrhem postupu pro vytvoření Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji. **Návrh Plánu rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji pro rok 2008 vznikl na Odboru sociálních věcí Krajského úřadu Olomouckého kraje v měsících dubnu až červenci 2007.**

Východiskem pro tvorbu Plánu byly zpracované strategické dokumenty Olomouckého kraje uvedené v části 1.3, další údaje o poskytovaných službách, poskytovatelích sociálních služeb a řada dalších potřebných údajů.

V souvislosti se zpracováním Plánu a Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb Olomouckého kraje pro roky 2009–2010 požádala MUDr. Jitka Chalánková, náměstkyně hejtmána, dopisem ze dne 9. 5. 2007 starosty obcí Olomouckého kraje o spolupráci při zpracování obou výše uvedených plánů. Na dopis reagovalo svými odpověďmi 221 z celkového počtu 398 obcí. Kraj tak získal od obcí a měst nejen zpracované komunitní plány, ale také **informace o místní situaci při poskytování sociálních služeb**. S obcemi, které nereagovaly na dopis, bude i nadále jednáno ve smyslu zjištění strategie poskytování sociálních služeb na místní úrovni.

Jedním z dalších kroků pro zpracování Plánu byla potřeba zpracování **analýzy výzkumů potřeb uživatelů sociálních služeb** Olomouckého kraje. Analýzy výzkumů potřeb byly vyhodnoceny prostřednictvím firmy Sociotrendy.

Další potřebné údaje o poskytovatelích sociálních služeb a o poskytovaných službách vyplynuly **z povinné registrace sociálních služeb** dle zákona o sociálních službách. Informace o finančním zajištění jednotlivých typů služeb byly získány z žádostí o dotaci z rozpočtu státu a současně **z informací jednotlivých poskytovatelů**. Obce a neziskové organizace byly požádány o poskytnutí informací **o finančním zajištění sociálních služeb a o cenách služby**. Uvedená data byla východiskem pro stanovení způsobu financování sociálních služeb na území Olomouckého kraje. O tyto informace byly požádány i nestátní neziskové organizace, které mají nadregionální charakter, poskytují sociální služby v Olomouckém kraji, avšak podávaly žádost o registraci na jiných krajích.

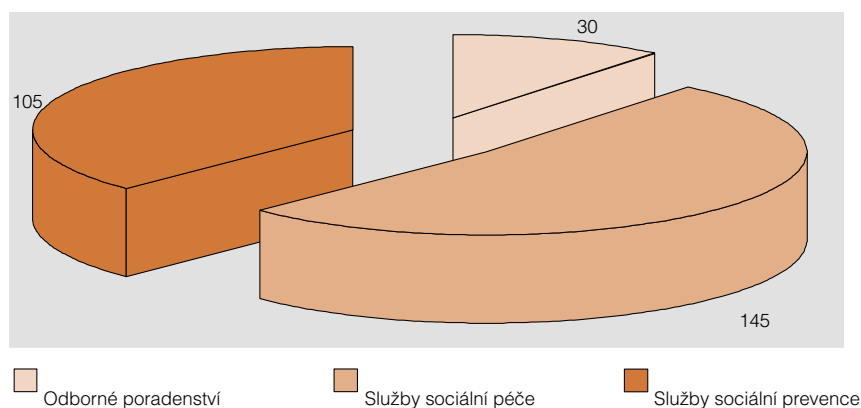
2. Přehled o poskytovaných sociálních službách v Olomouckém kraji

Přehled o poskytovaných sociálních službách vychází ze žádostí o registraci poskytovatelů sociálních služeb, které byly na Krajském úřadu Olomouckého kraje podány v souladu se zákonem o sociálních službách. Takto zpracovaný přehled však nemůže být jediným východiskem pro popsání stávající sítě sociálních služeb, a to s ohledem na skutečnost, že řada poskytovatelů sociálních služeb, kteří v Olomouckém kraji pokrývají potřebu nejrůznějších druhů sociálních služeb, se registrují v návaznosti na místní příslušnost na jiných krajských úřadech. Z tohoto důvodu bylo nezbytné provést srovnání údajů získaných ze žádostí o registraci s informacemi obsaženými v jednotlivých komunitních plánech, ale rovněž bylo nutné doplnění přehledu na základě znalostí jednotlivých regionů. Přesto však nelze vyloučit, že některý z poskytovatelů sociálních služeb nebyl do stávajícího přehledu zahrnut z důvodu registrace v jiném kraji.

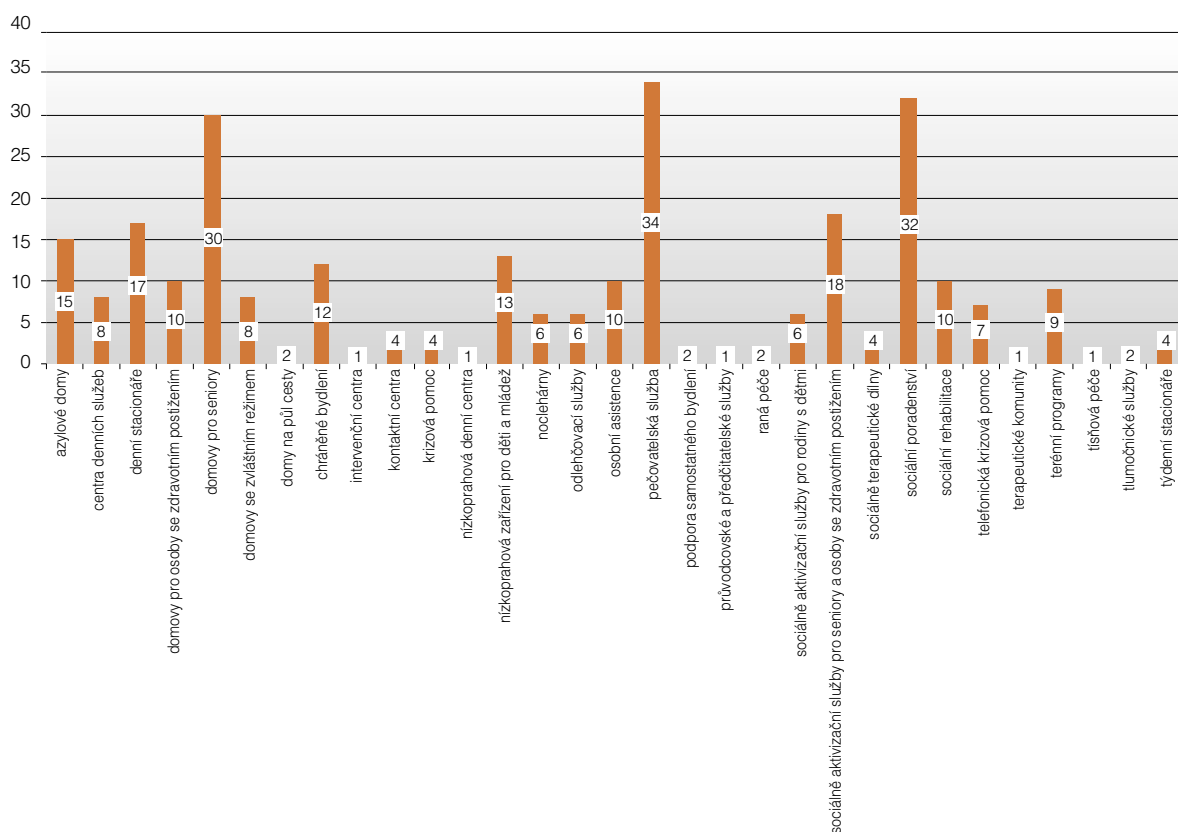
Žádost o registraci sociální služby podalo u Krajského úřadu Olomouckého kraje celkem 124 organizací, které hodlají registrovat celkem 280 sociálních služeb. Z tohoto počtu se jedná o 30 služeb odborného poradenství, 105 služeb sociální prevence a 145 služeb sociální péče.

V níže uvedeném grafu č. 1 je znázorněn poměr jednotlivých druhů služeb v Olomouckém kraji, v grafu č. 2 je uveden přehled sociálních služeb v Olomouckém kraji podle jednotlivých služeb.

Graf č. 1 Rozlišení podle druhu sociálních služeb

Graf č. 2 Sociální služby v OK podle jednotlivých druhů

Komentář ke grafům:

Z grafů je zřejmé, že nejvíce si poskytovatelé sociálních služeb žádají o registraci pečovatelských služeb (34), odborného poradenství (32) a domovů pro seniory (30). Přesto uvedené druhy sociálních služeb patří mezi ty sociální služby, které jsou v průzkumech na čelních místech mezi službami, které nejsou dostatečně saturovány.

U pečovatelských služeb lze tento jev vysvětlit tak, že v rámci Olomouckého kraje je řada obcí, v nichž není pečovatelská služba poskytována. Vysvětlením by rovněž mohla být skutečnost, že v Olomouckém kraji je vysoký počet obcí s počtem obyvatel menším než 500, to znamená malé obce, kde je zároveň větší podíl seniorů k celkovému počtu obyvatel (fenomén odchodu mladé generace z vesnic do měst). U těchto osamělých seniorů tak dochází ke zvyšování nárůstu potřeb poskytování sociálních služeb, které však v těchto obcích nejsou zajišťovány žádným subjektem nebo nejsou zajišťovány v dostatečné kapacitě. **Důvodem je samozřejmě i fakt, že populace stárne,** prodlužuje se šance na dožití, přičemž dochází k polymorbiditě, čímž rovněž dochází ke zvyšování potřeb poskytování sociálních služeb.

U domovů pro seniory lze k těmto možným důvodům poznamenat, že dosud nedošlo ke změně v myšlení zájemců o tento druh služby (ani v myšlení blízkých osob těchto zájemců), kdy o poskytování služby v domově pro seniory se stále ucházejí seniři, kteří objektivně nepotřebují pomoc jiné fyzické osoby v takové míře, která by odůvodňovala využití pobytové sociální služby. **Stále ještě přetrvává snaha řešit pobytovými sociálními službami jiné problémy – bytovou situaci, obavy z osamělosti, obavy, že nebude zabezpečena seniorovi pomoc v okamžiku, kdy ji bude skutečně potřebovat apod.** V této oblasti bude nezbytné podporovat rozvoj sociálních služeb tak, aby sociální pracovníci pobytových zařízení sociálních služeb měli možnost nabízet těmto zájemcům jiné alternativy v podobě terénních a ambulantních služeb, které budou tyto problémy seniorů řešit. Do pobytových zařízení budou přijímáni pouze zájemci s potřebou vyšší míry podpory, která jim nebude moci již být poskytována v jejich přirozeném sociálním prostředí.

U služby odborného poradenství lze vysvětlit rozpor vysokého počtu služby a požadavků na podporu tohoto druhu služby zejména jejím širokým zaměřením co do možných cílových skupin. Vzhledem ke specializaci těchto poraden tak není poradenství zajišťováno ve všech regionech pro všechny cílové skupiny. Dalším problémem je nepochybně skutečnost, že poradny působí ve větších městech a potřeby zájemců o tuto službu v obcích nejsou zajištěny.

Nezbytné je rovněž uvést, že do registru jsou v Olomouckém kraji zapsána 3 zdravotnická zařízení, která tak deklarují v registru sociálních služeb poskytování sociálních služeb ve zdravotnických zařízeních ústavní péče (§ 52 zákona o sociálních službách). Vzhledem ke skutečnosti, že zdravotnická zařízení nemají povinnost se registrovat, nelze vyloučit, že uvedená sociální služba je poskytována i v jiných zdravotnických zařízeních ústavní péče.

Informace o sociálních službách, které budou Krajským úřadem Olomouckého kraje (ale i ostatními krajskými úřady) registrovány, budou po vydání rozhodnutí k dispozici v registru poskytovatelů sociálních služeb, který je dostupný pro zájemce na webové adrese:

http://iregistr.mpsv.cz/socreg/vitejte.fw.do?SUBSESSION_ID=1186563980069_2

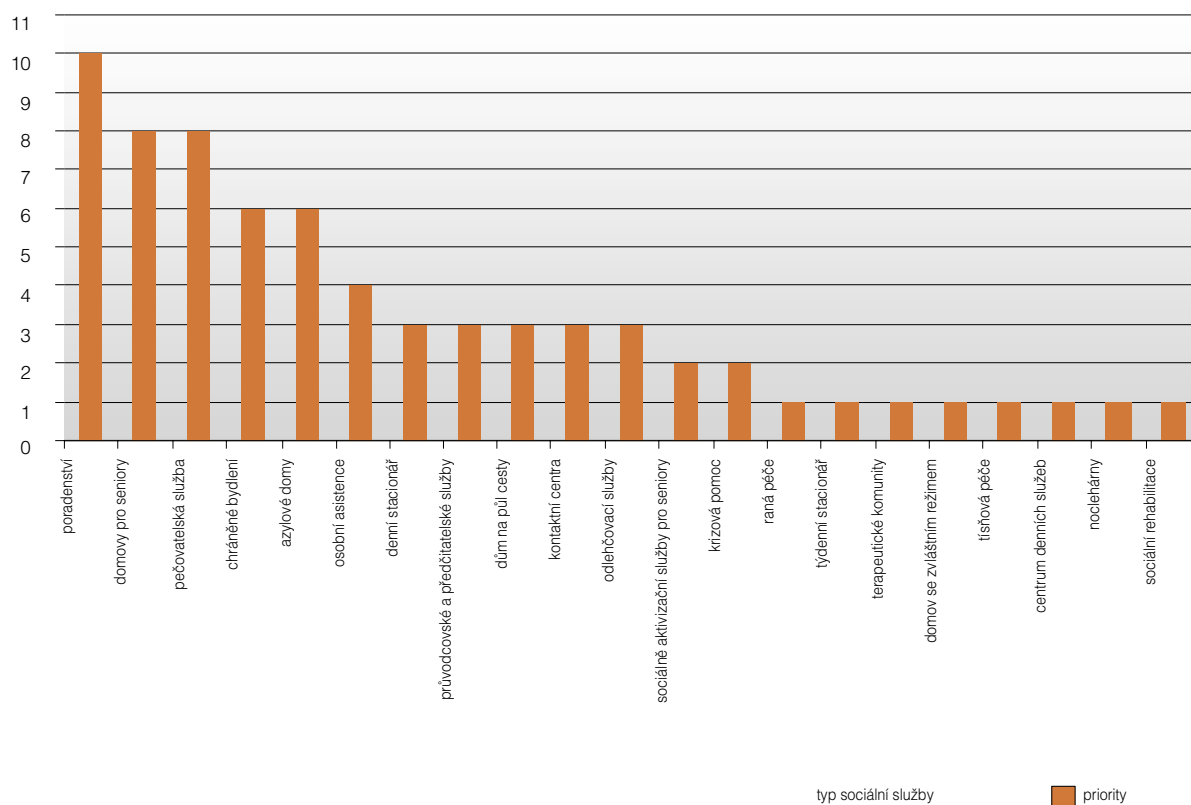
3. Potřeby poskytování sociálních služeb v kraji

3.1 Potřeby poskytování sociálních služeb vyplývající z analýz potřeb uživatelů sociálních služeb

Na území Olomouckého kraje byly v letech 2005 až 2007 v rámci zpracování komunitních plánů realizovány terénní průzkumy zaměřené na analýzu potřeb uživatelů sociálních služeb v lokalitách Šternbersko, Hranicko, Přerov, Zábřežsko, Lipnicko, Jesenicko, Mohelnicko, Uničovsko, Litovelsko, Záhohří a Pobečví, z měst Olomouc a Šumperk.

Následující část plánu se věnuje **základním datům získaným z odpovědí na otázku, na jaké typy služeb by měly být zaměřeny sociální služby v dané lokalitě. V grafu č. 3 jsou uvedeny chybějící sociální služby v Olomouckém kraji.**

Graf č. 3 Chybějící sociální služby v Olomouckém kraji

Komentář ke grafu:

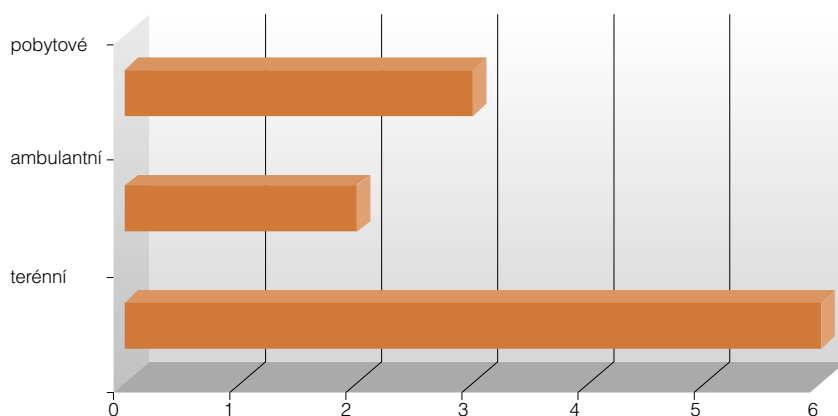
Z grafu č. 3 vyplývá, že v Olomouckém kraji patří **z hlediska potřeb uživatelů mezi nejžádanější – chybějící – sociální služby:** poradenství; domovy pro seniory a pečovatelská služba jsou v požadavcích na stejné úrovni.

3.2 Potřeby poskytování sociálních služeb v kraji vyplývající z cílů a opatření zpracovaných komunitních plánů

Potřeby poskytování sociálních služeb v kraji, které vyplývají z cílů a opatření zpracovaných komunitních plánů, jsou kvantitativně zhodnoceny podle druhu sociální služby: část a) se týká odborného sociálního poradenství, část b) se týká služeb sociální péče a v části c) jsou popsány služby sociální prevence.

V grafu č. 4 je uvedeno rozdělení podle forem sociálních služeb

Graf č. 4 Formy sociálních služeb

Komentář ke grafu:

V rámci kraje jsou v KPSS preferovány formy terénních sociálních služeb, což odpovídá tendenci zachovat osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, a také rodinám s dětmi, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby, **možnost zůstat co nejdéle v jejich přirozeném prostředí.**

Rozdělení podle druhů sociálních služeb:

a) Odborné sociální poradenství

Odborné sociální poradenství je poskytováno se zaměřením na potřeby jednotlivých okruhů sociálních skupin osob v občanských poradnách, manželských a rodinných poradnách, poradnách pro seniory, poradnách pro osoby se zdravotním postižením, poradnách pro oběti trestných činů a domácího násilí. Zahrnuje též sociální práci s osobami, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností. Součástí odborného poradenství je i půjčování kompenzačních pomůcek.

V tabulce č. 5 je uveden požadavek na odborné sociální poradenství dle lokalit v Olomouckém kraji

Č.	Odborné sociální poradenství	Žádaná služba v uvedené lokalitě
1.	občanská poradna	ORP – Jeseník, Mohelnice, Lipník nad Bečvou
2.	poradna pro osoby se zdravotním postižením	Město Přerov ORP – Uničov
3.	poradna pro ženy a dívky, manželské a rodinné poradny, poradny pro seniory, právní a sociálně právní poradenství a půjčovny kompenzačních pomůcek	Město Přerov ORP – Mohelnice Mikroregion Litovelsko

Poznámka: Priority v bodě č. 3 obsahují stejnou kvantitu.

Komentář k tabulce:

Základní sociální poradenství je poskytováno v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, všemi poskytovateli sociálních služeb. Ze zpracovaných komunitních plánů vyplývá nedostatečná potřeba zajištění odborného poradenství.

Toto zjištění je podkladem stanovené priority 6.2 uvedené ve strategii Plánu kapitoly 6.

b) Služby sociální péče

Služby sociální péče napomáhají osobám zajistit jejich fyzickou a psychickou soběstačnost s cílem umožnit jim v nejvyšší možné míře zapojení do běžného života společnosti, a v případech, kdy toto vylučuje jejich stav, zajistit jim důstojné prostředí a zacházení. Mezi služby sociální péče je zařazena: osobní asistence, pečovatelská služba, tísňová péče, podpora samostatného bydlení, dále průvodcovské a předčitatelské služby, odlehčovací služby, centra denních služeb, denní stacionáře, týdenní stacionáře, domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem, chráněné bydlení, sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče.

Zde jsou služby tříděny ze dvou hledisek: dle typu a formy poskytování.

V tabulce č. 6 je uveden přehled výskytu návrhů na řešení potřebnosti pobytových služeb dle lokalit v Olomouckém kraji

Č.	Služby sociální péče	Žádaná služba v uvedené lokalitě
1.	pečovatelská služba	Město Šumperk, Olomouc ORP – Hranice, Jeseník, Lipník nad Bečvou Mikroregion Litovelsko
2.	osobní asistence	Město Šumperk, Přerov, Olomouc ORP – Jeseník Mikroregion Litovelsko
3.	denní stacionáře	Město Přerov, Olomouc ORP – Jeseník, Lipník nad Bečvou Mikroregion Litovelsko
4.	odlehčovací služby	ORP – Jeseník, Lipník nad Bečvou, Mohelnice
4.1	domov pro seniory	Město Přerov, Olomouc ORP – Lipník nad Bečvou Mikroregion Litovelsko
4.2	chráněné bydlení	Města Přerov, Olomouc ORP – Jeseník
5.	tísňová péče	Města Šumperk, Olomouc ORP – Jeseník
5.1	domov se zvláštním režimem	Města Šumperk, Olomouc ORP – Jeseník
6.	průvodcovské a předčitatelské služby	Město Přerov ORP – Jeseník
6.1	podpora samostatného bydlení	Město Olomouc ORP – Jeseník
6.2	centra denních služeb	Město Olomouc ORP – Mohelnice

Poznámka: Řazeno dle četnosti sestupně, body 4, 5 a 6 obsahují služby se stejnou kvantitou.

Komentář k tabulce:

K prioritě č. 1 – pečovatelská služba: tento typ služby je nejvíce žádaný v komunitních plánech, jedná se převážně o pokrytí území službou (ve smyslu jejího rozšíření), dále rozšíření služby mimo běžnou pracovní dobu a také služby v sobotu a v neděli. Z komunitních plánů je patrný nedostatečný vozový park pro tento typ terénní služby zejména v oblastech kraje, kde jsou zajišťovány služby na větším území.

K prioritě č. 3 – denní stacionář: ve městě Přerově má být denní stacionář určen osobám s Alzheimerovou a ostatními typy demencí.

K prioritě č. 5.1 – domov se zvláštním režimem: týká se osob s onemocněním Alzheimerovou a ostatními typy demencí, osob s chronickým duševním onemocněním nebo osob závislých na návykových látkách.

V tabulce č. 7 jsou uvedeny požadavky na služby sociální péče tříděné dle formy na terénní, ambulantní a pobytové služby

Č.	Terénní služby	Č.	Ambulantní služby	Č.	Pobytové služby
1.	pečovatelská služba	1.	denní stacionář	1.	domov pro seniory
2.	asistenční služby	2.	centra denních služeb	2.	chráněné bydlení
3.	odlehčovací služby			3.	domov se zvláštním režimem
4.	tísňová péče				
5.	průvodcovské a předčitatelské služby				
6.	podpora samostatného bydlení				

Poznámka: Řazeno dle četnosti sestupně od nejvyšší k nejnižší prioritě.

c) Služby sociální prevence

Cílem služeb sociální prevence je napomáhat osobám k překonání jejich nepříznivé sociální situace a chránit společnost před vznikem a šířením nežádoucích společenských jevů.

V tabulce č. 8 je uveden výčet návrhů řešení potřeby služeb sociální prevence dle lokalit v Olomouckém kraji

Č.	Služby sociální prevence	Žádaná služba v uvedené lokalitě
1.	terénní programy	Města Přerov, Olomouc ORP – Jeseník, Lipník nad Bečvou
2.	nízkoprahové zařízení pro děti a mládež	Město Přerov ORP – Hranice, Jeseník, Lipník nad Bečvou
3.	azylový dům	Města Šumperk, Přerov ORP – Hranice, Jeseník
4.	dům na půl cesty	Města Šumperk, Olomouc ORP – Hranice, Uničov
5.	nízkoprahové denní centrum	Města Šumperk, Přerov ORP – Uničov
6.	raná péče	Město Olomouc ORP – Jeseník
7.	krizová pomoc	Města Šumperk, Přerov, Olomouc
8.	služby následné péče	Města Šumperk, Olomouc ORP – Jeseník
9.	sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	Město Přerov ORP – Uničov Mikroregion Litovelsko
10.	tlumočnické služby	Město Olomouc ORP – Jeseník
11.	sociálně terapeutické dílny	Město Přerov
12.	sociální rehabilitace	Město Olomouc ORP – Jeseník
13.	telefonická krizová pomoc	Město Olomouc ORP – Jeseník
14.	kontaktní centra	ORP – Mohelnice
15.	intervenční centra	ORP – Jeseník

Poznámka: Řazeno dle četnosti sestupně od nejvyšší k nejnižší prioritě.

Komentář k tabulce:

Z přehledu v tabulce vyplývá, že nejčastěji požadovanými službami sociální prevence, uvedenými v komunitních plánech, jsou terénní programy, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, azylové domy, domy na půl cesty. Zejména osoby (rodiny) ohrožené sociálním vyloučením či osoby sociálně vyloučené mají velmi ztížený přístup nejen k zaměstnání, ale i k řešení další základní potřeby – bydlení. Požadavky na taková řešení se objevují zejména v posledních dvou letech. V kraji existují domovy pro matky s dětmi, azylové domy pro muže a ojediněle azylové domy pro ženy. Velmi omezené jsou však možnosti azylového bydlení pro rodiny s dětmi s kvalifikovanou sociální prací.

I když se ve službách sociální prevence neobjevily v žádné lokalitě jako chybějící služby sociálně – aktivizační služby pro rodiny s dětmi a nízkoprahová denní centra pro mládež, jedná se o služby, které jsou v kontextu současného vývoje v oblasti sociálně-právní ochrany dětí velmi potřebné.

Tato potřeba vyplývá nejen z průběžného monitoringu sociálně vyloučených lokalit prostřednictvím terénních sociálních pracovníků a nestátních neziskových organizací, ale týká se i vývoje, v poslední době tak diskutovaného, počtu dětí v zařízeních pro výkon ústavní výchovy.

3.3 Systémové priority úzce související se sociálními službami

Z komunitních plánů vyplývají nejen požadavky na zajištění sociálních služeb, ale i dalších služeb, které velmi úzce souvisejí s kvalitou života a se zajišťováním sociálních služeb.

V tabulce č. 9 jsou uvedeny systémové priority dle lokalit v Olomouckém kraji

Č.	Systémová opatření	Chybějící služba v uvedené lokalitě
1.	informovanost	Města Šumperk, Přerov, Olomouc ORP – Hranice, Uničov, Jeseník, Mohelnice
2.	financování sociálních služeb	Města Šumperk, Přerov, Olomouc ORP – Jeseník, Mohelnice Mikroregion Litovelsko
3.	bariéry	Města Šumperk, Olomouc ORP – Hranice, Uničov, Mohelnice, Lipník nad Bečvou
4.	spolupráce s úřady práce	Města Přerov, Olomouc ORP – Hranice, Uničov
5.	vzdělávání sociálních pracovníků	Město Přerov ORP – Jeseník Mikroregion Litovelsko
6.	udržitelost KPSS - hodnocení a plánování sociálních služeb	Města Šumperk, Olomouc ORP – Uničov

Poznámka: Řazeno dle četnosti sestupně od nejvyšší k nejnižší prioritě.

Komentář k tabulce:

Přestože se nejedná přímo o požadavky na zajištění sociálních služeb, mají uvedená opatření nezastupitelný význam, a to nejen pro uživatele sociálních služeb. Např. potřeba odstraňování bariér je dlouhodobým problémem, jehož řešení je nezbytné ve všech oblastech Olomouckého kraje; vzdělávání sociálních pracovníků se zase váže ke kvalitě poskytovaných sociálních služeb apod.

3.4 Návazné služby v rámci poskytování sociálních služeb uvedené v komunitních plánech sociálních služeb

V komunitních plánech sociálních služeb se často vyskytovaly požadavky na další návazné služby. Níže tedy uvádíme opakující se požadavky k problematice bydlení, které vhodně doplňují sociální služby.

a) bydlení jiného typu

V tabulce č. 10 je uveden přehled požadavků na jiný typ bydlení v lokalitách v Olomouckém kraji

Č.	Typ bydlení	Požadované bydlení v uvedené lokalitě
1.	sociální byty	Města Šumperk, Olomouc ORP – Jeseník
2.	byty pro seniory	Město Přerov ORP – Hranice, Lipník nad Bečvou
3.	startovací byty	ORP – Hranice, Lipník nad Bečvou
4.	byty pro vymezené příjmové skupiny obyvatel	Město Přerov

Komentář k tabulce:

Ve všech lokalitách, kde probíhal proces komunitního plánování sociálních služeb, byla zmíněna potřeba řešení bydlení zejména nízkopříjmových skupin obyvatel. Tato potřeba je označována různě (sociální byt, startovací byt, byt pro vymezené příjmové skupiny obyvatel).

Pojmová nejednotnost vyplývá ze skutečnosti, že v českém právním řádu není pojem „byt“ obecně vymezen, rovněž **neexistuje vymezení pojmu „sociální byt“ či pojmu „sociální bydlení“**. Pokud jde o sociální byty, pak se jedná zejména o zajištění bydlení pro rodiny dlouhodobě závislé na dávkách hmotné nouze a ohrožené bezdomovectvím. Zajištění bydlení pro tyto rodiny je spojeno se sociální prací. Startovacími byty jsou míněny zejména byty pro mladé rodiny s dětmi.

b) přehled požadovaných návazných služeb

V tabulce č. 11 je uveden přehled požadovaných návazných služeb dle lokalit v Olomouckém kraji

Č.	Služba	Žádaná služba v uvedené lokalitě
1.	preventivní programy	Města Šumperk, Olomouc ORP – Hranice, Uničov, Jeseník, Lipník nad Bečvou
2.	kluby a aktivity pro seniory	Město Přerov ORP – Hranice, Mohelnice, Mikroregion Litovelsko
3.	celoživotní vzdělávání uživatelů	Město Olomouc ORP – Lipník nad Bečvou, Mikroregion Litovelsko
4.	podporované zaměstnání/zaměstnávání osob v krizi	Města Šumperk, Přerov ORP – Mohelnice
5.	chráněné dílny	Města Šumperk, Přerov ORP – Mohelnice
6.	mateřské centrum	Město Přerov ORP – Lipník nad Bečvou
7.	sekundární programy	ORP – Jeseník Mikroregion Litovelsko
8.	terciární programy	ORP – Jeseník Mikroregion Litovelsko
9.	volnočasové aktivity pro děti a mládež	ORP – Mohelnice, Lipník nad Bečvou
10.	systém včasné intervence	Města Šumperk, Olomouc
11.	ošetřovatelská služba	ORP – Jeseník
12.	specifické ambulantní služby /drogy, gambling/	Město Olomouc
13.	manažer pro oblast soc. nepřizpůsobivých osob	Mikroregion Litovelsko
14.	zdravotní péče pro osoby sociálně vyloučené	Město Olomouc
15.	vícegenerační soužití	ORP – Uničov
16.	rovnoměrné rozložení priorit krajských dotačních titulů	Město Šumperk
17.	sociální podnikání – samofinancování poskytovatelů soc. služeb	Město Šumperk

Komentář k tabulce:

Další poskytované sociální služby (poradenství, terénní sociální práce apod.) jsou málo účinné, pokud souběžně neexistují nástroje umožnění vstupu osobám ohroženým sociálním vyloučením na otevřený trh práce. Například podporované zaměstnávání (zaměstnávání osob v krizi) není od 1. 1. 2007 vymezeno v typologii sociálních služeb, i když se jedná u více cílových skupin (např. osob se zdravotním postižením, osob dlouhodobě nezaměstnaných, osob žijících v sociálně vyloučených lokalitách) o velmi účinný nástroj sociální inkluze.

3.5 Závěrečné shrnutí priorit sociálních služeb získaných z komunitních plánů sociálních služeb

V tabulce č. 12 je uvedena četnost návrhů potřebnosti sociálních služeb

Č.	Sociální služba	Kvantita
1.	odborné sociální poradenství	12
2.	terénní programy	9
3.	pečovatelská služba	9
4.	osobní asistence	8
5.	nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	7
6.	denní stacionáře	5
7.	azylové domy	5
8.	domy na půl cesty	5
9.	odlehčovací služby	4
10.	domovy pro seniory	4
11.	chráněné bydlení	4
12.	nízkoprahová denní centra	4
13.	tísňová péče	3
14.	domovy se zvláštním režimem	3
15.	raná péče	3
16.	krizová pomoc	3
17.	služby následné péče	3
18.	sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	3
19.	průvodcovské a předčitatelské služby	2
20.	podpora samostatného bydlení	2
21.	telefonická krizová pomoc	2
22.	tlumočnické služby	2
23.	sociálně terapeutické dílny	2
24.	sociální rehabilitace	2
25.	intervenční centra	1
26.	centra denních služeb	1
27.	kontaktní centra	1
28.	týdenní stacionáře	1
30.	domovy pro osoby se zdravotním postižením	1

Komentář k tabulce:

Celkovým trendem v poskytování sociálních služeb je nepopíratelně rozvoj terénních služeb pro všechny cílové skupiny a vytvoření jejich funkčního a efektivního systému práce. Nejvyššími prioritami jsou pečovatelské, asistenční a odlehčovací služby.

Toto zjištění je podkladem stanovené priority 6.3 uvedené ve strategii Plánu.

V oblasti poradenství se jeví nejpotřebnější **odborné sociální poradenství**. S nejvyšší prioritou pak občanské poradny.

Toto zjištění je podkladem stanovené priority 6.2 uvedené ve strategii Plánu.

Pobytové sociální služby v rámci typologie sociálních služeb se objevují v menší míře, přesto mají velkou váhu. Jedná se o domy na půl cesty, azylové domy, domovy pro seniory a domovy se zvláštním režimem.

Toto zjištění je podkladem stanovené priority 6.5 uvedené ve strategii Plánu.

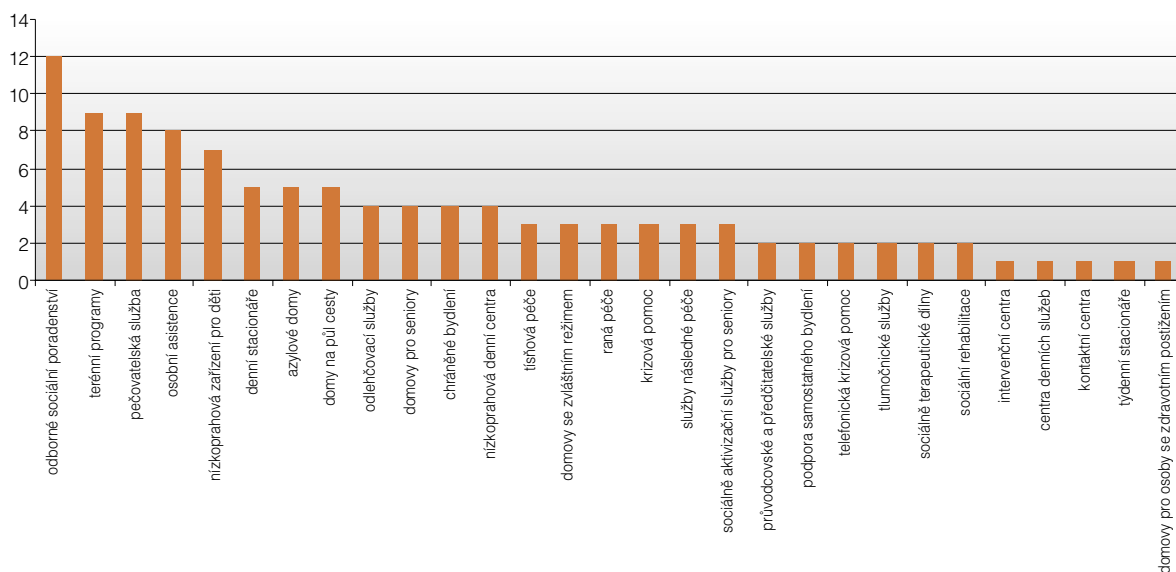
V komunitních plánech však byly i pobytové služby, které jsou řešeny například formou sociálních bytů, startovacích či nájemních bytů pro seniory. I tyto návrhy mají své opodstatnění pro specifické cílové skupiny, které jsou znevýhodněné z hlediska věku, chronického onemocnění či zdravotního postižení. Řadíme k nim i mládež do 26 let vracející se ze školských zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, osoby vracející se z výkonu trestu odnětí svobody nebo osoby bez přístřeší.

Ze získaných údajů vyplývá **potřeba podpory i v oblastech úzce souvisejících se sociálními službami.** Jedná se především o problematiku informovanosti, způsobu financování, problematiku bariér či zajištění vzdělávání sociálních pracovníků.

V komunitních plánech ve většině případů nebyla zpracována jako prioritou **tvorba střednědobých plánů sociálních služeb na další období, či fáze implementace,** přesto udržitelnost a rozvoj těchto činností **jsou bezpochyby významnou prioritou.**

V grafu č. 5 je uveden souhrn priorit sociálních služeb v Olomouckém kraji

Graf č. 5 Souhrn priorit sociálních služeb

4. Náměty k chybějícím sociálním službám v lokalitách, kde neprobíhá komunitní plánování sociálních služeb

Již v materiálu Základní východiska a cíle koncepce sociálních služeb Olomouckého kraje a v Sociálně demografické analýze Olomouckého kraje jsou obsaženy návrhy na rozvoje a nezbytnost podpory konkrétních druhů sociálních služeb, jejichž poskytování není v rámci Olomouckého kraje dostatečně zajištěno.

Zkušenosti jednotlivých obcí, které nejsou zapojeny do KPSS, potvrzují, že v rámci Olomouckého kraje je potřeba zabývat se:

- a) rozvojem poskytování terénních sociálních služeb pro seniory,
- b) posilováním kapacit denních stacionářů,
- c) změnou struktury míst ve stávajících zařízeních sociálních služeb poskytujících pobytové sociální služby, tedy zejména zvýšení počtu míst pro zájemce o služby, kteří z důvodu těžké či úplné závislosti na pomoci jiné fyzické osoby potřebují vyšší míru podpory při většině úkonů péče o vlastní osobu a soběstačnosti, zvýšení kapacit pro poskytování služeb osobám s demencí či psychiatrickým onemocněním, a to na úkor stávajících kapacit v těchto zařízeních pro osoby, které nevyžadují poskytování komplexních sociálních služeb a mohou setrvat ve svém přirozeném sociálním prostředí za pomoci terénních či ambulantních sociálních služeb,
- d) osobní asistencí,
- e) podporou služeb v oblasti sociální prevence.

Z dostupných informací lze vysledovat také požadavky občanů na podporu veřejných služeb, které nejsou definovány jako služby sociální, přesto se k poskytování sociálních služeb a zejména k jejich cílovým skupinám velmi úzce váží. K těmto službám patří:

- a) bydlení jiného typu,
- b) jiné druhy služeb, např. zajištění dopravy k lékaři, vyřizování dávek apod. (dopravní služby),
- c) vytvoření zařízení, která nabídnou zajištění volnočasových aktivit – centrum volného času,
- d) odstraňování technických bariér.

5.1 Finanční zajištění sociálních služeb v Olomouckém kraji v roce 2007 dle skutečnosti k 1. 7. 2007

Změna v systému poskytování sociálních služeb se významně dotkla i jejich financování. Do celého systému nově vstoupil příspěvek na péči, který je individuální dávkou poskytovanou osobě závislé na pomoci jiné fyzické osoby. Příspěvek na péči má sloužit k zajištění pomoci, a to i prostřednictvím služeb sociální péče. Dále se rovněž otevřela možnost financování zdravotnických výkonů poskytovaných v rámci sociálních služeb ze systému veřejného zdravotního pojištění. Významnou částí financování sociálních služeb jsou však i nadále dotace poskytované MPSV ČR ze státního rozpočtu.

Dotace z MPSV ČR v rámci programu „A“ pro poskytovatele sociálních služeb v kraji činí celkem 559 848 tis. Kč. Z toho pro příspěvkové organizace, jejichž zřizovatelem je Olomoucký kraj, je 400 973 tis. Kč, pro organizace, jejichž zřizovatelem je obec, je 54 313 tis. Kč, pro nestátní neziskové organizace je 98 342 tis. Kč a pro zdravotnická zařízení, ve kterých jsou poskytovány sociální služby, je 6 220 tis. Kč. Z rozpočtu kraje bylo nezbytné poskytnutí finančních prostředků pro zajištění poskytování sociálních služeb příspěvkovými organizacemi kraje ve výši 78 314,5 tis. Kč.

Poskytovatelé sociálních služeb mimo příjmů z úhrad (maximální úhrady za základní činnosti jsou stanoveny obecně závazným právním předpisem) od příjemců služeb vč. příspěvku na péči mají příjmy od svých zřizovatelů, příjmy ze sponzorských darů právnických a fyzických osob, v případě poskytování zdravotní péče také příjmy od zdravotních pojišťoven, popř. jiné příjmy. Výši těchto příjmů pro rok 2007 neznáme.

V žádostech o dotaci poskytovatelů předložených MPSV ČR, byly uvedeny požadavky na dotace v celkové výši 800 024,7 tis. Kč, z toho příspěvkové organizace, jejichž zřizovatelem je Olomoucký kraj, požadovaly 526 877 tis. Kč, organizace, jejichž zřizovatelem je obec, požadovaly 100 135,2 tis. Kč, nestátní neziskové organizace požadovaly 164 642,9 tis. Kč a zdravotnická zařízení, ve kterých jsou poskytovány soc. služby, požadovaly 8 369,6 tis. Kč.

Z výše uvedeného vyplývá, že dotace činí 69,98 % z celkového požadavku poskytovatelů sociálních služeb předložených v žádostech na MPSV ČR.

V tabulce č. 13 je uveden přehled o finančním zajištění dle jednotlivých sociálních služeb v rámci programu MPSV ČR – Podpora sociálních služeb s regionální/místní působností – Olomoucký kraj v roce 2007 (údaje v Kč)

služba – popis	rozpočet	žádost o dotaci	schválená dotace
azylové domy	32 092 716	16 836 011	8 399 000
centra denních služeb	18 102 133	12 729 284	8 433 000
denní stacionáře	42 522 082	32 237 104	22 680 000
domovy pro osoby se zdrav. postižením	330 141 311	198 128 292	148 041 000
domovy pro seniory	539 539 074	291 826 256	202 369 000
domovy se zvláštním režimem	41 944 345	27 433 360	21 236 000
domy na půl cesty	2 533 387	1 428 483	800 000
chráněné bydlení	55 762 761	29 332 950	18 358 000
kontaktní centra	12 802 966	4 129 093	3 117 000
krizová pomoc	5 741 540	4 485 825	3 882 000
nízkoprahová denní centra	1 356 800	627 450	100 000
nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	13 790 642	8 354 262	4 630 000
noclehárny	6 890 272	4 180 755	2 795 000
odlehčovací služby	5 622 744	3 332 594	1 203 000
osobní asistence	15 367 917	8 371 038	5 515 500
pečovatelská služba	110 653 460	77 641 057	51 190 500
průvodcovské a předčitatelské služby	351 659	243 659	207 000
ranná péče	2 013 019	1 704 019	1 370 000
sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	17 609 852	7 441 797	5 400 000
sociální služby poskytované ve zdravotnických zařiz. ústavní péče	44 235 968	18 417 000	15 076 000
sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	8 029 793	6 751 038	3 732 000
sociálně terapeutické dílny	4 719 257	2 927 670	1 500 000
sociální poradenství	17 196 915	15 424 263	12 825 000
sociální rehabilitace	10 337 978	7 067 617	2 680 000
telefonická krizová pomoc	2 156 473	1 542 742	1 068 000
terapeutické komunity	1 295 245	255 750	200 000
terénní programy	5 841 183	3 211 715	1 994 000
tlumočnické služby	306 868	214 807	150 000
týdenní stacionáře	6 469 900	5 379 200	4 677 000
c e l k e m	1 355 428 260	791 655 091	553 628 000

Komentář k tabulce :

Jak z uvedené tabulky vyplývá, podle výše poskytnuté dotace ze státního rozpočtu bylo nejvíce finančních prostředků poskytnuto na tyto sociální služby:

- domovy pro seniory – dotace z MPSV ve výši 202 369 000 Kč
- domovy pro osoby se zdravotním postižením – dotace z MPSV ve výši 148 041 000 Kč
- pečovatelská služba – dotace z MPSV ve výši 51 190 500 Kč

Pro srovnání: **poměr finanční náročnosti** na zajištění pečovatelské služby tvoří ¼ finanční náročnosti na zajištění služby domovy pro seniory.

5.2 Předpoklad finančního zajištění sociálních služeb Olomouckém kraji v roce 2008

Vzhledem k tomu, že v době zpracování tohoto materiálu dosud nebyl vyhlášen dotační program MPSV ČR na rok 2008 a k dispozici je pouze neoficiální sdělení o shodnosti principu dotačního programu s programem na rok 2007, finanční zajištění sociálních služeb v Olomouckém kraji na rok 2008 je tak pouze ve formě odhadů vycházejících ze zkušeností z roku letošního.

V tabulce č. 14 jsou uvedeny zdroje financování sociálních služeb v Olomouckém kraji z kapitoly MPSV ČR a kraje (údaje v Kč)

rok	MPSV	kraj	celkem
2006	561 577 000	78 763 814	640 340 814
2007	553 628 000	78 314 500	631 942 500
2008 (plán)	608 990 800	78 314 500	687 305 300

V tabulce č. 15 je uvedeno financování sociálních služeb v Olomouckém kraji – celkem (údaje v Kč)

rok	MPSV	kraj	uživatelé	úhrady ZP	jiné (obec, strukt. fondy)	celkem
2007	553 628 000	78 314 500	438 814 840	51 460 080	47 471 900	1 169 689 320
2008 (plán)	608 990 800	78 314 500	447 591 137	52 489 282	49 845 495	1 237 231 214

Celkové shrnutí finančního požadavku na rok 2008

V roce 2007 bude činit výše celkových finančních prostředků potřebných na zajištění sociálních služeb na území Olomouckého kraje v součtu dotací z MPSV ČR, z rozpočtu Olomouckého kraje, dále úhrad od uživatelů, zdravotních pojišťoven a z ostatních zdrojů asi **1,17 mld. Kč.**

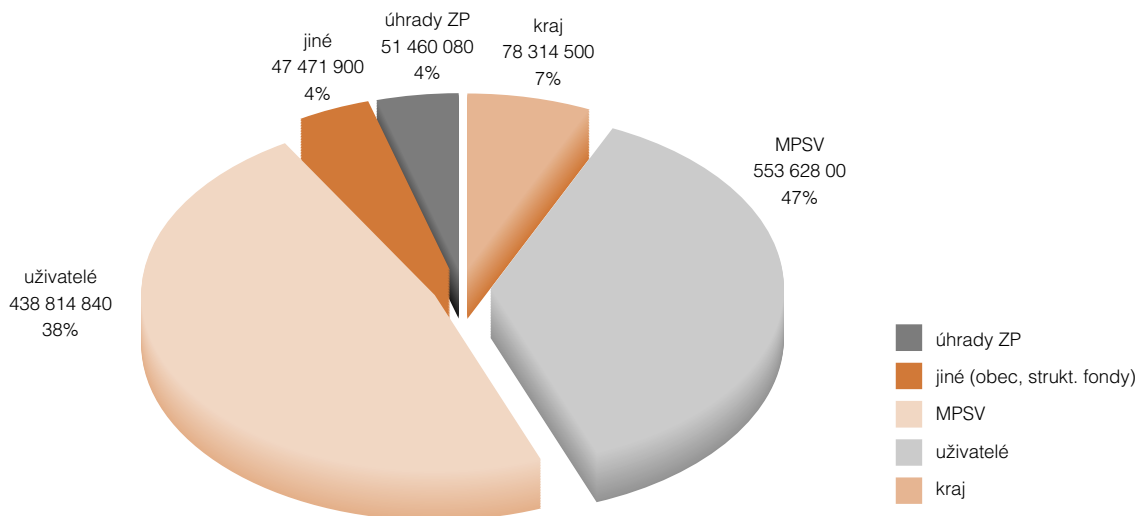
Z údajů získaných od obcí a poskytovatelů sociálních služeb na území Olomouckého kraje a po provedení odborného odhadu s ohledem na vývoj financování v roce 2007 vyplynul v roce 2008 jako nejvyšší požadavek navýšení finančních prostředků na MPSV ČR, a to ve výši 10 %. Tato skutečnost byla ovlivněna zejména předpokladem nárůstu poskytovaných sociálních služeb a zjištěnými skutečnostmi o financování sociálních služeb na území Olomouckého kraje.

Z výše uvedeného je zřejmé, že celkový **finanční požadavek na rok 2008 bude činit 1,24 mld. Kč. Předpokládáme, že** výše těchto finančních prostředků **umožní úhradu nákladů** na sociální služby poskytované v Olomouckém kraji.

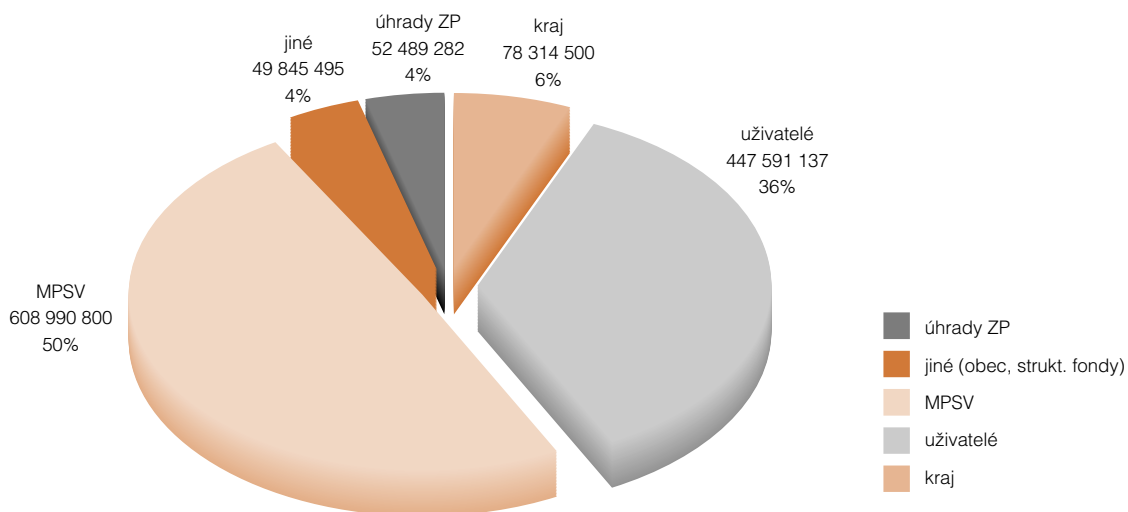

**V grafu č. 6 je názorně uvedeno finanční zajištění sociálních služeb v roce 2007
a v grafu č. 7 návrh na finanční zajištění sociálních služeb v roce 2008**

Graf č. 6 Financování 2007

Graf č. 7 Financování 2008

6. Strategie zajišťování sociálních služeb v Olomouckém kraji v roce 2008 ve formě priorit

Na základě stávajících strategických dokumentů Olomouckého kraje, v souladu s komunitními plány zpracovanými v Olomouckém kraji a dalšími daty získanými od poskytovatelů sociálních služeb v Olomouckém kraji a obcí, jsou stanoveny pro rok 2008 v oblasti zajišťování sociálních služeb tyto priority:

6.1 Olomoucký kraj bude finančně podporovat pouze sociální služby, které jsou registrované v Registru poskytovatelů sociálních služeb. Tento postup je nastaven pro projednávání všech předložených žádostí o veřejnou finanční podporu na poskytování sociálních služeb.

6.2 Olomoucký kraj bude podporovat veškeré aktivity vedoucí ke zvýšení informovanosti o možnostech předcházení sociálního vyloučení či řešení stavu sociálního vyloučení.

6.3 Olomoucký kraj bude preferovat formy terénních a ambulantních služeb sociální péče, a to v návaznosti na tendenci zachovat osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, a také rodinám s dětmi, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby, možnost setrvat v jejich přirozeném prostředí.

6.4 Olomoucký kraj bude podporovat služby sociální prevence, a to nejen v souladu s komunitními plány, ale i současnými trendy v oblasti sociální práce.

6.5 Olomoucký kraj bude usilovat o posilování stability a profesionality poskytovatelů sociálních služeb, o humanizaci, modernizaci a zlepšování podmínek života v pobytových zařízeních sociálních služeb.

6.6 Olomoucký kraj bude iniciovat zpracování analýzy potřeb poskytování sociálních služeb tak, aby měl k dispozici data potřebná k vytvoření střednědobých plánů sociálních služeb na svém území a současně pro stanovení sítě jednotlivých typů služeb.

6.7 Olomoucký kraj bude podporovat proces střednědobého plánování sociálních služeb metodou komunitního plánování v obcích na svém území. Prostřednictvím Odboru sociálních věcí zprostředkuje komunikaci se zástupci obecních úřadů obcí s rozšířenou působností za účelem vyjednávání o sociálních službách na daném území.

6.8 Olomoucký kraj bude iniciovat vznik pracovní skupiny pro rozvoj sociálních služeb v kraji.

Plán rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji pro rok 2008 je základním dokumentem Olomouckého kraje v sociální oblasti, který stanovuje priority rozvoje pro rok 2008. Je současně podkladem pro zpracování Národního plánu rozvoje sociálních služeb pro rok 2008, jehož zpracovatelem je Ministerstvo práce a sociálních věcí, a současně výchozím dokumentem pro zpracování Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb pro roky 2009–2010.

V době zpracování Plánu nebyly známy všechny relevantní údaje nezbytné pro nastavení optimální sítě sociálních služeb. Zásadní systémové změny, ke kterým došlo na základě zákona o sociálních službách (zejména otázka finančního zajištění sociálních služeb), rovněž vyvolávají řadu otázek, na něž budou známy komplexnější odpovědi nejdříve po ukončení roku 2007. Z uvedeného důvodu bude Olomoucký kraj podporovat všechny registrované poskytovatele sociálních služeb poskytující sociální služby na území kraje. O případném útlumu poskytování jednotlivých služeb bude jednáno po kvalitativních analýzách o poskytovaných sociálních službách.

Plán byl zpracován Odborem sociálních věcí Krajského úřadu Olomouckého kraje. Při tvorbě Plánu docházelo k mnoha diskusím o zabezpečení sociálních služeb na území kraje a také o vyjednávání o jednotlivých službách, resp. stanovení sítě jednotlivých typů služeb. Jedna z priorit odráží tento stav: Olomoucký kraj bude nadále podporovat proces střednědobého plánování sociálních služeb metodou komunitního plánování v obcích na svém území. Prostřednictvím Odboru sociálních věcí zprostředkuje komunikaci se zástupci obecních úřadů obcí s rozšířenou působností za účelem vyjednávání o sociálních službách na daném území.

Rok 2007 je rokem přelomovým v oblasti poskytování sociálních služeb. Je zřejmé, že v tomto novém systému bude muset dojít ke změnám, neboť již první měsíce účinnosti zákona o sociálních službách ukázaly celou řadu jeho problémových oblastí. Je však potřeba vyjádřit rovněž víru, že nově nastavený systém v sociální oblasti povede k vytváření dostupných, efektivních a kvalitních sociálních služeb a bude tak přinášet jistotu nejen uživatelům, ale rovněž poskytovatelům sociálních služeb.

8. Seznam použitých zkratk v Plánu rozvoje sociálních služeb pro rok 2008

č.	číslo
Sb.	Sbírky zákonů
MPSV ČR	Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky
VPM	volné pracovní místo
MN	míra nezaměstnanosti
KPSS	komunitní plánování sociálních služeb
PO	příspěvkové organizace
ORP	obecní úřad obce s rozšířenou působností
Zařiz.	zařízení

9. Odkazy na webové stránky jednotlivých komunitních plánů

Komunitní plán sociálních služeb na Uničovsku na období let 2007–2009

<http://www.unicov.cz/soubory/17450/komunitni%20plan%20unicov.doc>

Komunitní plán sociálních služeb na Jesenicku 2007–2010

http://www.kpss-ok.cz/_data/1186399840_01.doc

Komunitní plán sociálních služeb na Mohelnicku 2007–2009

www.mu-mohelnice.cz

1. rámcový komunitní plán sociálních služeb v Olomouci na období let 2007–2008

www.olomouc.eu/kpss/

Komunitní plánování sociálních služeb ve městě Šumperk na období let 2007–2015

http://www.kpss-ok.cz/_data/1183019452_94.pdf

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve městě Přerově pro období let 2007–2010

<http://www.mu-prerov.cz/clanek.php?ci=2296&cat=323>

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb města Hranic na období let 2007–2010

www.mesto-hranice.cz

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb na Lipnicku pro období let 2007–2011

<http://www.mesto-lipnik.cz/index.php?name=PagEd&topictoview=143>

Komunitní plán sociálních služeb Litovelska na období let 2007–2009

http://www.litovel.eu/user_data/zpravodajstvi/obrazky/File/kpps.pdf

Vydal: Olomoucký kraj, Jeremenkova 40a, 779 11 Olomouc, tel.: 585 508 111, www.kr-olomoucky.cz

Zpracoval: Odbor sociálních věcí

Design: m-ARK, Železniční 4, 772 00 Olomouc, www.m-ark.cz

Tisk: PROFI-TISK GROUP s.r.o., Krakovská 14, 779 00 Olomouc